

Jyväskylän yliopiston lausunto yliopistojen koulutusvastuiden muuttamista koskevista esityksistä 1594/00.01.04.00/2021 (Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 28.10.2021, VN/26913/2021-OKM-1)

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

LAUSUNTO YLIOPISTOJEN
KOULUTUSVASTUIDEN MUUTTAMISTA
KOSKEVISTA ESITYKSISTÄ

18.11.2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

1. TAUSTA

Jyväskylän yliopiston diaarinumero 1594/00.01.04.00/2021.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt 28.10.2021 (VN/26913/2021-OKM-1) yliopistoilta lausuntoa yliopistojen koulutusvastuiden muuttamista koskevista esityksistä.

Jyväskylän yliopiston on käsitellyt esitettyjä koulutusvastuita yliopiston johtoryhmässä 8.11.2021.

2. YLEISTÄ

Korkeakoulutuksen visio 2030 asettaa kunnianhimoiset, mutta yhteiskunnan kannalta välttämättömät tavoitteet suomalaisen yhteiskunnan koulutustason nostamiseksi ja korkeakoulutettujen osuuden kasvattamiseksi. Vaikka korkeakouluilta on odotettu profilointia, Jyväskylän yliopiston näkemyksen mukaan myös uusien koulutusvastuiden myöntäminen ja siten koulutusvastuiden laajentaminen on tarpeen osaamisen uudistamiseksi, koulutuksen vetovoimaisuuden vahvistamiseksi sekä kansalliseen ja alueelliseen osaaajatarpeeseen vastaamiseksi. Nyt esitetyistä koulutusvastuulaajennuksista useat asettuvat aloille, joilla on huomattavaa osaaajapulaa tai alat ovat korkean hakupaineen aloja. Uusia koulutusvastuita tarkasteltaessa on työllisyysnäkökohtien lisäksi erityisesti huomioitava kunkin alan riittävä tieteellinen osaamis pohja sekä koulutusvastuun asettuminen yliopiston profiiliin. Mahdollisten uusien koulutusvastuiden tulisi myös integroitua olemassa oleviin kansallisiin yhteistyöverkostoihin.

3. KOMMENTIT MUIDEN YLIOPISTOJEN ESITYKSIIN

3.1 Helsingin yliopisto: Terveystieteiden maisterintutkinto 120 op ja terveystieteiden tohtorin tutkinto

Jyväskylän yliopisto suhtautuu myönteisesti HY:n koulutusvastuun laajentamiseen terveystieteiden maisteri- ja tohtorikoulutuksen alueelle. Näkemyksemme mukaan Uudeltamaalta terveystieteitä opiskelemaan hakeutuvat eivät merkittävästi vähennä JYU:n terveystieteiden oppiaineisiin (gerontologia, fysioterapia, liikuntalääketiede ja terveystieteiden opettaminen) hakevien opiskelijoiden määrää. HY:n esitys asettuu kansalliseen kokonaisuuteen, ja esimerkiksi JYU:lla on muista terveystieteiden tiedekunnista/laitoksista poikkeavat oppiaineet, jotka eivät kilpaile esim. hoitotieteen kanssa.

Terveystieteiden huolto tarvitsee lisää osaavia, tutkimustulosten kriittistä lukutaitoa hallitsevia asiantuntijoita opettajia ja johtajia mm. SOTE-uudistuksen voimaantullessa. Tähän haasteeseen voidaan vastata kouluttamalla enemmän terveystieteiden maistereita- ja tohtoreita. Lisäksi työvoimatarjonnan lisääntyminen lisäänee myös työpaikkoja terveystieteiden maistereille ja tohtoreille, josta myös JYU:sta valmistuneet terveystieteilijät hyötyvät. HY ei esitä kandidaattien koulutusta terveystieteiden alalle, minkä vuoksi on kiinnitettävä huomiota eheän opintopolun rakentamiseen terveystieteiden maisterin ja tohtorin tutkintoon. HY esittää perustellusti ammattikorkeakouluista väylää maisterin tutkintoon ja korostaa riittävää opiskelijapohjaa, mitä ammatikorkeakoulut tuottavat.

Mahdollisen koulutusvastuun laajentumisen myötä Jyväskylän yliopisto on valmis tekemään tutkimuksellista ja koulutuksellista yhteistyötä Helsingin yliopiston kanssa sekä tukemaan uutta käynnistytävää koulutusta yhteistyöllä.

3.2 Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto, LUT: Yhteiskuntatieteellinen koulutus- ala (yhteiskuntatieteiden kandidaatin, maisterin, lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot)

LUT on hakemuksessaan perustellut uskottavalla tavalla sosiaali- ja käyttäytymistieteiden sekä viestintä- ja informaatiotieteiden linkityksen strategiaansa. Kestävän liiketoiminnan ratkaisuihin tällä yhteiskunnallisella osaamisella ja ymmärryksellä on tärkeä rooli, joten esitetyt uudet koulutusvastuut alat tukisivat LUT yliopiston strategiaa ja profiloisivat uusia koulutusohjelmia yhteiskunnallisesti relevantilla tavalla.

Viestintäala on opiskelijarekrytoinnissa yksi hakupainealoista ja työmarkkinat vetävät myös hyvin, joten alan uudelle koulutukselle on näkemyksemme mukaan mahdollisesti Suomessa tilaa. Jyväskylän yliopisto ei myöskään näe riskiä sille, että uudet koulutusohjelmat vaarantaisivat ratkaisevasti Jyväskylän yliopiston opiskelijarekrytointia tai valmistuneiden työllistymistä.

Jyväskylän yliopisto ei vastusta LUT yliopiston koulutusvastuulaajennusta, mutta muistuttaa, että laadukas koulutus perustuu aina laadukkaalle tutkimukselle ja monialaiselle tutkimusympäristölle, joten on tärkeää kiinnittää huomiota ja panostaa tutkimusosaamiseen, jonka perustalle kestäväällä tavalla laadukas koulutus rakentuu. Laaja-alainen ihmistieteellinen tutkimusympäristö ja sivuainemahdollisuudet ovat olennaisia nimenomaan yhteiskuntatieteellisellä ja viestintätieteellisellä alalla. Tutkimukseen perustuva koulutus ei voi jäädä kansainvälisten kumppaneiden varaan ja volyymiltään suuren uuden koulutuksen avaaminen edellyttää riittävää resursointia tutkimus- ja opetushenkilöstöön. Lisäksi on muistettava, että osittain yhteiskuntatieteellisellä alalla on ollut haasteita työllistymisessä ja alan tutkintoja on jo pitkään tuotettu ennakoitua tarvetta enemmän.

3.3 Lapin yliopisto: Kasvatustieteen alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon johtava koulutus erityispedagogiikan alalla ja erityisopettajakoulutus

Suomessa on kasvava huoli opetuksesta ja koulutuksesta syrjäytyvistä lapsista ja nuorista sekä lisääntyvästä määrästä tunnistettuja erityisen tuen tarpeita, jotka heikentävät oppilaiden ja opiskelijoiden oppimiskykyä ja -tuloksia sekä yleistä hyvinvointia. Lappi on oppimisen ja kehityksen tukeen liittyvien tarpeiden näkökulmasta erityisen haastava alue. Lapin yliopiston tekemän koulutusvastuuesityksen mukaan erityisopettajavirta ei juuri suuntaudu etelästä pohjoisen haja-asutusalueille, joten koulutusvastuun laajennus tärkeällä alalla maakunnan omalle yliopistolle katsotaan äärimmäisen tärkeäksi.

Jyväskylän yliopisto katsoo, että Lapin yliopiston esittämä erityispedagogiikan alan koulutusvastuun laajennus voi erityisesti tukea sitä, että alueella jo asuvat luokan- tai aineenopettajat voivat tämän myötä lisätä omaa osaamistaan ja ammatillista pätevyyttään alueen lasten ja nuorten kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Kokonaisuutena koulutusvastuun laajennus tukisi alueellisesti osaamisen vahvistumista ja lisääntymistä monenlaisten oppijoiden tuen tarpeiden tunnistamisessa ja kohdennetun avun tarjoamisessa edellyttäen, että Lapin yliopistossa koulutetut erityisopettajat jäävät alueelle.

Jyväskylän yliopisto kannattaa Lapin yliopiston erityispedagogiikan koulutusvastuuesitystä eikä usko sen vähentävän hakijoita Jyväskylän yliopiston erityispedagogiikan alan koulutuksiin. Lapin yliopisto on ollut aktiivinen erityisopetusta koskevissa kysymyksissä. Pidämme edelleen tärkeänä, että kaikessa yliopistollisessa koulutuksessa huolehditaan koulutuksen vahvasta tutkimusperustaisuudesta ja laadukkaan koulutuksen turvaamiseksi on tärkeää, että yliopisto suuntaa avoinna olevan professuurin erityispedagogiikan alueelle.

3.4 Muut esitykset koulutusvastuista koskien

Jyväskylän yliopistolla ei ole lausuttavaa muista esityksistä.

